

سوال :- سچی سرکار داینگابی سیرتی ادب وچ حقان متھو۔

(1) تعارف :-

عبدالکریم شم ۱۹۵۴ء لعل تھو وچ تھے۔
انہاں دے پروفیسر تھے رطھے نگے سن نے اوہناں تعلیم
نے تھو بیت اول خاص توجہ دتی گھر دے مزہبی ماحول پاروں
چھیس وچ ای لعل خوانی دا شوق پیدا ہويا۔ اردو
دے مشہور شاعر اقم شیم انہاں دے مشہور استاد
سن۔ انہاں نے اپنے استاد دے آگے نے اردو وچ
نظاں لکھیاں۔ انہاں نے سچی سرکار وچ داینگابی سیرتی ادب
توں بیان کیتا اے۔ سیرتہ عربی زبان دا لفظ ہے۔
سیرتہ عربی لفظ سیرتہ توں اے جس دا معنی حال تے تھوڑ
نہیں۔ انہاں نے ۱۹۸۹ء وچ وفات پائی۔ سچی سرکار تھو
کے تھو تھو ان نے تھی کریم ۱۵ سال اپنی عقیدت دا اظہار
کیتا اے۔

(2) سچی سرکار دا موضوع :-

سچی سرکار دا موضوع "سیرتہ" اے۔
بقول مصنف :-

جینا ایس کتاب وچ رسول دی سیرت دے اوہ
ہیلو پیش کیتے نیں، جہناں وچوں حضورؐ دے اخلاق،
عز، محبت، رستہ تھوڑے روشنی پیندی اے۔ نالے
جہاد تے تبلیغ دا سبق ملدا اے۔

(3) سچی سرکار دا پروا :-

سچی سرکار 200 صفحوں کے مشتمل کتاب اے، جی پبلسٹی کل
16 باب ہے ہر باب کے 134 عنوان ہیں۔ باباں دا پروا
مقولات ہن بیان کراں گے :-

تاپہلا باب :-

پہلے باب وچ عبد الکریم ٹم، پوراں عرش کے مکہ مکرمہ دا
شائخی کھوکھڑ، نبی کریم ﷺ دا شجرہ مبارک، مکہ کے
ابراہیم دی سنگر کشی، حضرت عبد اللہ ﷺ کے ویاہ 2
وفات دے ذکر توں بنیاد بنایا اے۔

دوجا باب :-

دوجے باب وچ آپ ﷺ وادرت باسواوت، دائی حلیہ
دا آپ توں گور وچ لینا، والدہ مبارک دی نبی آمنہ
دادا عبد المطلب دی وفات، چاچا ابو طالب دے گم
پورنش، نکلی عرشے شام ول جائے نال بخاری نسخہ
دی نبوت دی خوشخبری دیوے شامل اے۔
آپ ﷺ وادرتے آواز عرشاں توں لائی :-
”دھن دھن، نبی آمنہ ﷺ جس پاک محمد **جایا**۔“

(3) تیجا باب :-

تیسرے باب وچ رسول دے حالات، خانہ کعبہ دی تعمیر،
حجر اسود، مقام ابراہیم، حضرت خدیجہ بقیہ نال نکاح

میرا کہ ، حضرت علیؑ کی تمہیں ، حضرت زبیرؓ
دارت رفہ تون پتر بناون ، دا سوال الیٰ فی حضورہ ادا
ہمہ فی ہرے ادا ذکر کر کے اخیارے قصہ چ حلہ شریف
دا ذکر کیتا الیٰ۔

(v) چوکا باب :-

چوکے باب اوچ حضرت اسی ریاضت ، پہلی وحی دا اثرنا ،
حضرت خدیجہؓ دا ایمان لیاؤنا ، ورفہ بن نوعل وحی
نبوت دلی گواہی ، صادقؓ نے امین دا لقب ملنا ،
وحی وحی نے لوکان تون ایمان پارون ، بشور قبہ دی
مخالفت داسا ہمناکرنا و کفالی دینا الیٰ۔

(vi) پنجواں باب :-

پنجویں باب اوچ صحابہ کرامؓ تون پیش آؤن و ایمان
اوکڑاں نے دکھان دا بیان ، حضرت حارثؓ نے دی شہادت
جادوگر دا خطاب ، ابوہبیبؓ دی حکم وین مخالفت نے
دین اسلام دی ریشمان دے پھیلن دا ذکر ملدا الیٰ۔

(vii) چھیواں باب :-

پچھرت حبشہ ، حضرت جعفرؓ دی تور ، ابو طالب
کول کافر ان دی شرکایت لے جاؤنا ، اکابر ان ولوں
یکتاٹی چھوڑن لے لالچ نے حضرت امیرؓ نے حضرت
مگر رفہ دے اسلام لیاون دے واقعات شامل ہن۔

۷۷) ستوان باب :-

ستویں باب وچ یا شہانہ دی نظر بندی، حضرت ابو طالب نے حضرت خدیجہؓ دے قبیل پاروں عخان داسال د ا ذکر کیا اے۔ سید عبد الکریم قر
موریل گورے شہ :-

عزیزان پیاریاں نے بھلا دیاں دی موت آدی تون پریشان
کر دیندی اے۔ ایس واسطے ایس سال تون تاریخ وچ
عخان دا اورھا کیا جاندا اے۔ ایہ دوویں آپ دیاں
تنبہائیاں دے غم خوار سن نے آپ دا ہر حال وچ دلدار
ونداندے سن۔

۷۸) اٹھواں باب :-

اٹھویں باب وچ حضرت ادا طائف اول سفیر دوج
قبیلیاں تون اسلام دی دعوت، پیش وچ اسلام
دی مقبولیت، حضرت عائشہؓ نے حضرت سودہؓ دے
نال آپ دا نکاح تے معراج شریف دا تذکرہ اے۔

۷۹) نواں باب :-

نویں باب وچ مدینے اول ہجرت، غار ثور وچ قیام،
سراقہ تے ہریدہ اسلامی دا واقعہ، ام معبد دا حضور اکرم
شہن نقش تے عاداتاں بارے فقیرہ گوئی شامل اے۔

۸۰) دسواں باب :-

دسویں باب وچ مدینے دی زندگی، اسلام دی پہلی

مسیحی و قیادی تعمیر، اخوت نے کھائی چارہ ذلہ حالات
ملک میں۔

(ix) گیارہواں باب:-

گیارہویں باب و ج اہم دستاویز ہے کہ مدینہ کے ادس
و ذلہ حالات کبھی سن نے نہ تھے مدینہ کے مسلمانوں نے
مسلمانان کے تعلقات، کعبہ کی تعمیر، منافقوں کو کان
نے اور بیان دیاں ساز نشان دہا کر لیا گیا ہے۔

(x) بارہواں باب:-

اس ج عہدہ کی فضیلت، مسیت و ج مشورہ کبھی
پہلے احمدی جنگ، جنگی قیدیوں کے سلوک،
حضرت علی بنی فاطمہؑ کا حیا، حضرت رفیقؑ کی وفات،
حضرت حمزہؑ کی شہادت، خاتون اور ام مہارہؑ
کی معرکہ آرائی نے اہل بیت خلف و قتل کے
واقعہ کی دس باتیں ہیں۔

(xi) تیرہواں باب:-

چوتھی بھری داستان، حضرت خبیبؑ نے حضرت
ذہیرؑ کی شہادت، عاشقانِ صادقانہ بیان،
بزرگوں کے مسلمانوں کی سازش، بیوقوفانہ
محاصرہ نے انصاران کے ایشاد و ذکر لیا گیا ہے۔

(xiv) چودھواں باب :-

اس باب وچ حضرت جوہرہؓ نال ویاہ، افک دا واقعہ، بیوت بارگواہیاں، خندق دی جنگ، حدیبیہ دی صلح، یادشاہواں دے نال شہرے، حضرت خالدؓ دا اسلام قبول کرنا، ضمیر دی جنگ بارگواہیاں ملیں اے۔

(xv) پندرھواں باب :-

سور پندرھویں باب وچ مودت دی جنگ ۸ھ مکہ دی فتح، حنین دا میدان، جنگ دی حالت وچ نماز ادا کرنا، عنایت داملے، ہوازیں دے قبیلے نول عام موافقی دے اعلان بارگواہیاں گئی اے۔

(xvi) سولہواں باب :-

اس باب وچ تنوک دی جنگ ۹ھ مسجد قراد اہلیان، پہلا حج، حضرت ابو بکر صدیقؓ دا امیر بننا، آپؐ دی خیالی دا اخیر لاویلا حج و الوداع نے رحمت دیاں مثالیں نول پیش کیتاں۔ آخری باب وچ تنکی دامنوں دے سترناویں بیٹھ لکھدے نیں :-

”کلمی والے دیاں اخلاقی نے روحانی قدراں ایڈیاں اجیاں نیں پئی اچھے اجر ج معجزے دی نظر آؤندے نیں۔ ایہناں دا وجود نور وچ ڈھلپا نظر آؤندالے۔“

(۶) سچی سرکار دا اسلوب تے خصوصیات :-

سچی سرکار عقیدت تے محبت دا اگھم طواں ٹھوسا اے۔
ایس دی وجہ اس دا اسلوب اے۔

(۱) نکلے نکلے عنوان :-

ٹھہر پوراں تے مختلف واقعات نوں بیان کرن لئی مجموعی
عنوانات دا سپہارا تیار اے جیہناں نال گلاں دھک تھین
ڈسےں وچ قائم ہو جاندی اے۔ جیوں پیکر تارے
باب وچ فنی عنوان قائم کیتے ہین۔ ٹور دی غار،
سرا قری و لاش، بیریہ اسلامی تے ام معبرہ وغیرہ۔
بقول ڈاکٹر اسلام رانا۔

”ایس طرح عنوان صرف اوہ مصنف قائم کر سکے ہین
جس نوں اپنے موضوع اتے پورا عبور حاصل ہوئے۔“

(۲) اختصار :-

ایس کتاب وچ مختصر نوں لیسے دے جویراں و کھائے گئے
ہین تے ہر واقع نوں کھوڑے اگھراں وچ تسلسل تے ربط
نال بیان کیتا گیا اے۔

(۳) شاعرانہ رنگ تے گریز :-

ٹھہر پوراں تے شاعر ہون دے باوجود محفنی تے
خارجی رنگ اختیار کیتا اے تے شاعرانہ اسلوب نہیں
ایٹایا۔

۱۷) استدلالیت -۲

اس کتاب وچ لکھائی ہے نوں چین ایہہ پیدا کیتی
اے کہ حضور دی سیرت پاک لکھو جو لکھو تم آن مجید و بان
آپناں دے جان وچ بیان کیتے نیں۔ جیہڑے مثال
استدلالیت دارنگ پیدا ہو گیا اے۔ مثال دے طور تے
معراج شریف دا حوالہ نکو جس وچ لکھائی آئی
آپنا دا حوالہ دتا اے :-

”پاک اے رب جس اپنے بندے نوں سیر کرائی۔“

۱۸) کتاب دے ماخذ -۱

لکھائی ہے اس کتاب نوں لکھنئی مشہور کتابیاں دے
حوالہ جا سدا تے نیں جیہڑاں وچ گمانی شریف، مسلم
شرفی، قرظی شریف و غیرہ ایہم نیں۔

۱۹) فصاحت تے بلاغت -۱

اس کتاب وچ فصاحت تے بلاغت ساہ لکھی
و لکھائی دیندی اے جس پاروں نثر وچ شمع دی کیفیت
پیدا ہو گئی اے۔

مکدی گل -۲

ایہہ کتاب لکھو کے حکیم شرفی نے حضور صلی اللہ علیہ وسلم
عقیدے تے محبت دا اظہار کیتا اے۔ پنجابی سیرتی
ادب وچ اے کتاب واقعاً صاف ہی صحت تے اپنی
زبان دی صفائی دی وجہ توں اک اچھی ٹھکان رکھدی اے۔